

EEN BEZOEK AAN DE SNAKE FARM VAN DE THAI RED CROSS SOCIETY

A VISIT TO THE SNAKE FARM OF THAI RED CROSS COUNTY

Marcel van der Voort

Er huisde een *Ophiophagus hannah* in deze enorme constructie van dubbelwandig, fijnmazig rasterwerk, vertelde het naambordje. Dat zou dus wel zoeken worden, want de koning der slangen had bepaald geen tussenwoning tot zijn beschikking. Bovendien was zijn behuizing ruim voorzien van bomen, planten stronken, rotsen, en allerlei andere verstoppplaatsen, zodat hij volop keuze kon maken waar zich te verschuilen. Na enige tijd ontdekte ik inderdaad een slang. Ze lag keurig opgerold in de speciaal daarvoor bedoelde omgekeerde, reusachtige bloempot. Het was moeilijk te zien of het een Koningscobra betrof.

Maar de verrassing zou uit een heel andere hoek te komen. Dat bleek, toen ik me, na door mijn schoondochter geroepen te zijn, naar de andere kant van de kooi haastte, en ik, haar vinger volgend, zijne koninklijke hoogheid hoog in een boom ontwaarde. Ik zag slechts een aantal enorme lussen over enkele takken liggen, lussen die zich maar moeilijk tot een anatomisch geheel lieten assembleren. Toen beliefdde het het dier om zich te bewegen en verscheen er een indrukwekkende, massieve kop op een onverwachte plek, bijna recht boven me. Een behoorlijk aantal lussen, meer dan ik er aanvankelijk had gezien, zette zich vervolgens in beweging. De takken bewogen nauwelijks, toen het meterslange dier aan een beperkte afdaling begon. Hij maakte er een hele show van. Hij bleef een meter of twee boven de grond, vlak bij waar ik stond, onrustig door de takken kronkelen (Foto 1).

Marcel van der Voort

According to the nameplate, there lived an *Ophiophagus hannah* in this huge structure of double-walled, intricate latticework. Because this king of snakes was not living in a so called terraced house it was hard to find. Moreover, housing was well stocked with trees, plants, stumps, rocks and all sorts of other hiding places, so he had plenty of choice where to hide. After some time I actually discovered a snake. She was neatly curled up in an upside down placed, huge pot. It was hard to tell if it was a King Cobra. But the surprise would come from a very different angle. It turned out, when I rushed to the other side of the cage after being called by my daughter-in-law and following her finger, I saw His Royal Highness high up in a tree. I only saw some huge loops lying over branches, loops that were difficult to assemble to an anatomically whole. Then the animal started to move and there appeared the most impressive and massive head in an unexpected place, almost right above me. A fair number of loops, more than I initially had seen, began to move. The branches barely moved when this animal of few meters long started with a limited descent. He made a show of it. He remained two meters above the ground, near where I stood, winding restless through the branches.

I was very impressed by this animal. Paradoxically, I shivered thinking about encountering such a snake in the wild, although obviously that would be an impressive experience. The king of snakes let us enjoy some

Foto 1: *Ophiophagus hannah*. Foto/Photo: Greet Mulder

Foto 2: *Eunectes murinus*. Foto/Photo: Greet Mulder

Ik was erg onder de indruk van het dier. Paradoxaal genoeg rilde ik bij de gedachte zo'n exemplaar in de vrije natuur tegen te komen, hoewel dat uiteraard een belevenis van jewelste zou zijn. De koning der slangen liet ons een hele tijd genieten van zijn schijnbaar doelloos gekronkel. Werd zijn onrust veroorzaakt, doordat hij voorvoelde wat hem te wachten stond?

'Als je in Bangkok bent, moet je zeker gaan kijken bij de Snake Farm van de Thai Red Cross Society,' had Ruud de Lang me geadviseerd, toen hij hoorde dat ik naar Bangkok zou gaan. Het bleek een prima advies te zijn! Wat een mooie accommodatie en wat een indrukwekkende menagerie! 'Farm' is overigens een misleidende naam voor dit gerenommeerde, wetenschappelijke instituut. Mijn eerste associatie bij 'Farm' is die van een commercieel bedrijf waar reptielen worden gehouden en gefokt voor hun huid of andere zaken. Na bezichtiging van een der-

time of his seemingly aimless meanderings. Was his agitation caused due to the fact he felt what was waiting for him?

'If you're in Bangkok, you should definitely take a look at the Snake Farm of the Thai Red Cross Society,' was the advice of Ruud de Lang when he heard I was going to Bangkok. It turned out to be a great advice! What a beautiful property and what an impressive menagerie! 'Farm' is thus a misleading name for this renowned scientific institute. My first association with 'Farm' is that of a commercial enterprise and reptiles are kept and bred for their skin or other issues. After viewing such a company you can exit only through a store where you are supposed to buy belts, boots or bags made of snake or crocodile leather. Even with just my entrance fee, I would not support such companies. But with the 'Snake Farm' by the Thai Red Cross you definitely do not run the risk of support such undesirable practices.

gelijk bedrijf kun je de uitgang alleen via een winkel bereiken waar je verondersteld wordt slangen- of krokodillenleren riemen, laarzen of tasjes te kopen. Zelfs met enkel mijn entreegeld wil ik dergelijke bedrijven niet steunen. Maar met de 'Snake Farm' van het Thaise Rode kruis loop je absoluut niet het risico onwenselijke praktijken te steunen.

Het buitengedeelte van de Farm is ruim opgezet. In kooien van ettelijke kubieke meters huizen niet alleen de bovengenoemde koningscobra, maar ook reuzenslangen als anaconda's en net-, tijger- en Burmese pythons (Foto's 2-3). Panithi Laoungbua, de dierenarts van het instituut, vertelde me overigens dat er maar liefst vier koningscobra's in het hierboven beschreven buitenterrarium zitten, met een aantal rattenslangen als prooidier, en dat er in het laboratorium en in de binnenterraria nóg zo'n veertig volwassen dieren gehouden worden. De andere drie Koningscobra's hadden zich dus aardig onzichtbaar weten te maken! Naast een behoorlijk aantal kooien van glas

The outer portion of the farm is spacious. In cages of several cubic meters of houses not only the already mentioned King Cobra, as well as giant snakes like Anacondas and Reticulated, Indian and Burmese Pythons. Panithi Laoungbua, the veterinarian of the institute, told me however, that there are no less than four King Cobras living in the outdoor enclosure described above, with some rat snakes as prey. In the laboratory and in the indoor terrariums even 40 adult animals are kept. So the other three King Cobras made themselves quite invisible!

In addition to a good number of cages of glass and double gauze, in which the giants and the venomous snakes are located, outside you will find large, open snake stays as well. Pits with concrete walls where water basins, hiding places and vegetation is provided to create an attractive habitat for its residents. It houses mostly rat snakes. It sometimes proved to be a challenge to discover such individual animals in such outside terrariums.

Foto 3: *Python reticulatus*. Foto/Photo: Greet Mulder

Foto 4: Rattenslangen in buitenterrarium/Ratsnakes in outdoor terrarium. Foto/Photo: Greet Mulder

Foto 5 at/m e: *Ophiophagus hannah* verslindt een brulkikker/*Ophiophagus hannah* swallows a bullfrog.
Foto/Photo: Greet Mulder

Foto 6: *Naja kaouthia* eet een brulkikker/ *Naja kaouthia* eating a bullfrog. Foto/Photo: Greet Mulder

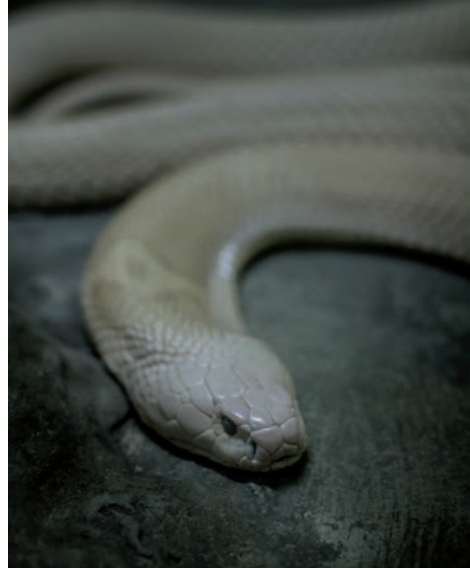

Foto 6a: *Naja kaouthia*. Foto/Photo: Greet Mulder

en dubbelwandig gaas, waarin de giganten en de giftige slangen zijn gehuisvest, tref je buiten ook grote, open slangenverblijven aan, met betonnen wanden afgezette kuilen waarin waterbassins, verstopplekken en begroeiing is aangebracht, die een aantrekkelijk biotoop voor de bewoners creëren. Hierin huizen vooral rattenslangen (Foto 4). Het bleek soms een hele uitdaging om in dergelijke buitenterraria individuele dieren te ontdekken.

In de binnenexpositie viel ik met m'n neus in de boter. Het bleek voedertijd te zijn. Tot mijn verbazing zag ik hoe een Koningscobra zonder nadenken aanviel op een forse, dode, van zijn poten ontdane brulkikker (Foto's 5a t/m 5e). In no time had hij zijn prooi naar binnengewerkt en met dezelfde gretigheid viel hij op de volgende aan. Wie de artikelen van bijvoorbeeld Richard Mastenbroek kent, weet dat het een hele toer is om een Koningscobra aan andere prooien dan slangen te laten gewennen. De eerdergenoemde Panithi Laoungbua deelde me mee, dat men de Koningscobra's bij

I hit the jackpot at the indoor exhibition. It turned out to be feeding time. To my surprise I saw a King Cobra without thinking attacking a large, dead bullfrog without legs. In seconds he swallowed his prey and with the same eagerness he attacked a second frog. Who is familiar with articles from for example Richard Mastenbroek, knows that it is quite a challenge to get a King Cobra used to prey other than snakes. The aforementioned Panithi Laoungbua informed me that they preferred feeding snakes to King Cobras, but their large number sometimes creates problems for the food supply. They don't feed live snakes on purpose to avoid parasitic infection (with the exception of the four King Cobras in the outdoor enclosure where the rat snakes serve as feed). They are there for misled with dead bullfrogs that are camouflaged with snake scent. Anyway, the snake in the picture enjoyed. The albino *Naja kaouthia* also eagerly devoured the bullfrogs.

The indoor terrariums are spacious and furnished to the needs of the residents. Es-

Foto 7: Boiga cyanea. Foto/Photo: Greet Mulder

voorkeur slangen voert, maar dat hun grote aantal wel eens problemen voor de voedselvoorraad oplevert. Men ziet bewust af van het aanbieden van levende slangen om parasitaire besmetting te voorkomen (met uitzondering dan van de vier Koningscobra's in het buitenterrarium, waar de rattenslangen tot voer dienen). Vandaar dat ze misleid worden met dode brulkickers die zijn gecamoufleerd met slangengeur. In ieder geval deed het exemplaar van de foto's zich er te goed aan. Ook de albino *Naja kaouthia* verorberde gretig zijn brulkickers (Foto 6 en 6a).

De binnenterraria zijn ruim, en ingericht naar de behoeftes van de bewoners. Zeker de boombewonende soorten hadden vaak een complete jungle tot hun beschikking. Dat is geweldig voor de slangen, maar

pecially the arboreal species often had a complete jungle at their possession. That's great for the snakes, but sometimes unfortunate for the visitor, long searching was needed to discover inhabitants in such terrarium, and sometimes they nevertheless remained invisible. That does not mean that my daughter couldn't take beautiful pictures of some snakes.

We did not have much time for looking around, because there was a snake show about to begin, and I did not want to miss it. Quite a few visitors were present on a small stand, and unfortunately the front rows were already occupied. Nevertheless this place on the top row had also benefits: just when I wanted to sit there, behind the stand I saw several staff members entering the cage of the King Cobras described

Foto 8: *Chondropython viridis*. Foto/Photo: Greet Mulder

soms jammer voor de bezoeker, want om in dergelijke terraria de bewoners te ontdekken was lang spuurwerk nodig, en soms bleven ze desondanks onzichtbaar. Dat neemt niet weg dat mijn schoondochter prachtige foto's van sommige slangen heeft kunnen nemen (Foto's 9 t/m 13).

Veel tijd om binnen rond te kijken hadden we niet, want er stond een slangenshow op punt van beginnen en die wilde ik niet missen. Op een kleine tribune waren al aardig wat bezoekers aanwezig en het speet me dat de voorste rijen al bezet waren. Toch leverde de plaats op de bovenste rij ook voordelen op: net toen ik daar wilde plaatsnemen, zag ik hoe achter de tribune enkele medewerkers de eerder beschreven kooi van de Koningscobra's binnengingen. Helaas kon ik niet zien wat er zich in de kooi afspeelde, maar dat liet zich even later reconstrueren. Na zo'n vijf minuten kwamen ze weer naar buiten. Eén van hen had de kop van één van de vier Koningscobra's stevig in zijn greep, terwijl een collega de

previously. Unfortunately I could not see what was going on in the cage, but later on it was reconstructed. After about five minutes they came back out. One of them had the head of one of the four King Cobras in a firm grip, while a colleague carried the rest of the body. Could it be the snake that behaved so restless before? How they got it from the branches? And were the other King Cobras currently no threat? They put the animal outside the cage on the ground, while they kept it in a headlock, and waited until the time of their action was there. Meanwhile Panithi Laoungbua had welcomed all visitors. He first announced the king of the snakes and on that time the employees of the Snake Farm, which had brought this actor from his cage, came in motion. Moments later, they carried the few meters long King Cobra on stage.

The carrier at the back gently laid the part of the snake's body that he held on the

Foto 9: *Chrysopelea ornata*. Foto/Photo: Greet Mulder

Foto 10: Ahaetulla prasina. Foto/Photo: Greet Mulder

Foto 11 : *Ahaetulla prasina*. Foto/Photo: Greet Mulder

Foto 12: *Naja sumatrana*. Foto/Photo: Greet Mulder

rest van het lichaam droeg (Foto's 14 t/m 17). Zou het de knaap zijn die zich eerder zo onrustig had gedragen? Hoe hadden ze die van de takken gekregen? En vormden de andere Koningscobra's op dat moment geen bedreiging? Buiten de kooi legden ze het dier op de grond, terwijl ze het in een 'houdgreep' hielden, en wachtten tot het moment van hun optreden daar was. Intussen had Panithi Laoungbua alle aanwezigen welkom geheten. Hij kondigde als eerste de koning der slangen aan, waarop de medewerkers van de Snake Farm die deze acteur uit zijn kooi hadden gehaald, zich in beweging zetten. Even later droegen ze de meterslange Koningscobra het toneel op.

De achterste drager legde voorzichtig het gedeelte van het slangenlijf dat hij in handen had op de grond, en ging op een veilige afstand staan. Daarna loste de man die de kop vast had ook zijn greep en deed

ground, and stood at a safe distance. Then the man with the snake's head loosened his grip and took a quick step backward. The cobra hooded immediately and turned to the zookeeper, who kept his eyes on the animal at an appropriate distance. There was some agitation on the front rows when the giant snake was released, but when it appeared that the cobra was not going to turn away his attention from the zookeeper and focusing on the crowd, arms with smartphones and cameras were generously put over the railing.

By moving around the raised animal, the zookeeper managed that the snake changed posture and tried to attack. This way the visitors saw more than a King Cobra that was just raised in one position for five minutes. Now it became a dynamic act. After some time I wondered, when the cobra started to get a bit tired, how would

Foto 13: *Trimeresurus albolabris*. Foto/Photo: Greet Mulder

snel een stap achteruit. De cobra richtte zich meteen met uitgezette nekribben op en keerde zich naar de verzorger, die op een gepaste afstand het dier in de gaten bleef houden. Op de voorste rijen was er, toen de reusachtige slang losgelaten werd, enige onrust ontstaan, maar toen bleek dat de cobra niet van plan was zijn aandacht van de verzorger af te keren en op hen te richten, kwamen de armen met de daarin de smartphones en camera's royaal over de balustrade.

Door zich om het opgerichte dier heen te bewegen, bewerkstelligde de verzorger dat de slang haar houding telkens aanpaste en uitvallen naar hem deed. Zodoende kregen de bezoekers meer te zien dan een Koningscobra die vijf minuten lang slechts opgericht staat. Nu werd het een dynamische act. Ik ging mij na verloop van tijd afvragen, toen de cobra enigszins vermoed

they catch this beast again? That turned out to be possible in a flash! The zookeeper stepped aside the still raised cobra and grabbed the animal with a lightning-quick movement behind the neck. Immediately his colleague helped, and together they brought the animal back to its cage. As I sat high in the stands, I saw when I looked back, how the animal was still subjected to a quick inspection, before it was put into the cage again.

Meanwhile, there was another new actor on the scene. One that was not less dangerous than the previous. A zookeeper held a big *Bungarus fasciatus* up in the air in front of the public. Meanwhile Panithi Laoungbua told that the yellow krait occurs throughout Thailand, is extremely toxic, but during the day does not bite. However, the Flemish author Jef Geeraerts chose this snake to murder in broad daylight in his police novel *De*

Foto 14: *Ophiophagus hannah*.
Foto/Photo: Marcel van der Voort

Foto 15: *Ophiophagus hannah*.
Foto/Photo: Marcel van der Voort

Foto 16: *Ophiophagus hannah*.
Foto/Photo: Marcel van der Voort

Foto 17: *Ophiophagus hannah*.
Foto/Photo: Marcel van der Voort

Foto 18: *Bungarus fasciatus*. Foto/Photo: Greet Mulder

begon te raken, hoe het beest weer gevangen zou worden. Dat bleek in een oogwenk te kunnen! De verzorger stapte opzij van de nog steeds opgerichte cobra en greep het dier met een bliksemsnelle beweging achter bij de nek. Meteen schoot zijn collega toe en gezamenlijk brachten ze het dier weer naar zijn kooi. Doordat ik hoog op de tribune zat, zag ik, toen ik achterom keek, hoe het dier nog aan een snelle inspectie werd onderworpen, voordat het weer in de kooi werd gezet.

Intussen was er alweer een nieuwe acteur ten tonele verschenen. Eentje die niet minder gevaarlijk was dan de vorige. Een verzorger hield een forse *Bungarus fasciatus* omhoog voor het publiek. Intussen vertelde Panithi Laoungbua dat de gele krait in heel Thailand voorkomt, uiterst giftig is, maar overdag niet tot bijten te bewegen is. Toch heeft de Vlaamse auteur Jef Geeraerts deze slang gekozen om haar in zijn politieroman *De Cu Chi Case* op klaarlichte dag een moord te laten uitvoeren. Hoe het kan dat die gele krait overdag tóch toegeslagen heeft, laat hij één van de rechercheurs

Cu Chi Case. How is it possible that a yellow krait has struck during the day anyway, the writer explains it in detail in the book through one of the investigators. It appears to have something to do with amphetamines (Geeraerts, 174 pp.; Van der Voort 113-115 1996.). Grzimek says the following about this particular feature of the yellow krait: 'During daytime one can hit, torment, stab, decapitate, nail to the ground and loosen again - he remains phlegmatic to suicide, and as far as I know, no one ever managed to let a sexually mature *Bungarus* bite during daytime' (Grzimek VI, 418). It was anyway a bizarre spectacle to see such a deadly animal crawling through the unprotected hands of the zookeeper.

After the *Bungarus* received his applause, a zookeeper appeared with a *Trimeresurus albolabris*. While Panithi Laoungbua told all sorts of details about this animal, you saw how the zookeeper kept a sharp eye on the white-lipped pit viper. The animal was curled around a not too long stick and moved slowly towards the hand that held the end. The zookeeper was thus forced

uitvoerig uitleggen. Het blijkt iets met amfetaminen te maken te hebben (Geeraerts, pag. 174; Van der Voort 1996, 113-115). Grzimek zegt het volgende over deze bijzondere eigenschap van de gele krait: 'Men kan hem overdag slaan, kwellen, steken, onthoofden, op de grond vastnagelen en weer losmaken – hij blijft flegmatisch tot aan zelfmoord toe, en voor zover ik weet, is het nog nooit iemand gelukt een geslachtsrijpe *Bungarus* overdag te laten bijten' (Grzimek VI, 418). Het was hoe dan ook een bizarre vertoning om een zo dodelijk dier door de onbeschermden handen van de verzorger te zien kruipen (Foto 18).

Nadat de *Bungarus* zijn applaus in ontvangst had genomen, trad een volgende medewerker met een *Trimeresurus albolabris* voor het voetlicht. Terwijl Panithi Laoungbua allerlei bijzonderheden over dit dier vertelde, zag je, hoe de verzorger de Witlipbamboeadder scherp in het oog

to regularly grab the branch-with-snake at the other end, he wanted to prevent the snake could attack his hand. Although the show of the King Cobra had been impressive especially because of the length and the fame of this animal, I found the act with this little snake no less sensational and dangerous. I was wondering if the snakes were in any way prepared to those manipulations, so that they would be less dangerous than they potentially are. If that was not the case, I would find it obvious, if the caretaker of the *Trimeresurus* for example, had worn a protective glove, or the branch with the animal had been longer. Anyway, everything went well also in this act of the show and over time, zookeeper and snake got again applause.

The penultimate part was destined for two Siamese Cobras, at the same time! The zookeeper carried the animals, already hooded, by their tails into the arena. Once

Foto 19: Opkomst van de Birmese python, *Python molurus*. De man met bril is Panithi Laoungbua/There's the Burmese python (*Python molurus*). The man with the glasses is Panithi Laoungbua. Foto/Photo: Greet Mulder

Foto 20: Birmese python in handen van de auteur/ Burmese python handled by the author. Foto/Photo: Greet Mulder

hield. Het dier zat om een niet al te lange stok gekronkeld en bewoog zich langzaam richting hand die het uiteinde ervan vasthield. De verzorger werd zodoende gedwongen de tak-met-slang regelmatig aan het andere uiteinde vast te pakken, wilde hij voorkomen dat de slang een uitval naar zijn hand zou doen. Hoewel het optreden met de Koningscobra vooral vanwege de lengte en de faam van dit dier indrukwekkend was geweest, vond ik de act met dit kleine slangetje niet minder sensationeel en gevaarlijk. Ik vroeg me af of de slangen op een of andere manier geprepareerd zouden zijn op al die manipulaties, waardoor ze minder gevaarlijk zouden zijn geworden dan ze in potentie zijn. Als dat níét het geval zou zijn, zou ik het vanzelfsprekend gevonden hebben, als de verzorger van de *Trimeresurus* bijvoorbeeld een beschermende handschoen had aangehad, of dat de tak waaromheen het beest gekronkeld zat, langer was geweest. Enfin, ook in deze acte van de show ging alles goed en na verloop van tijd konden verzorger en slang opnieuw applaus in ontvangst nemen.

Het voorlaatste onderdeel was voorbestemd voor twee Siamese cobra's, tegelijkertijd! De verzorger droeg de dieren, die hun hood al hadden uitstaan, aan hun staart de arena binnen. Zodra ze op de grond gezet werden, keerden ze zich dreigend naar de verzorger, die gehurkt vóór hen ging zitten en daarbij constant zijn ene knie bewoog om hun aandacht vast te houden. Zo draaide hij zich langzaam om de dieren heen, die met hem meedraaiden en zodoende het publiek ook de achterkant van hun hood toonden. Daar was een prachtige briltekening te zien. Ik vroeg me af hoe de verzorger de cobra's weer te pakken zou krijgen. Dat bleek ook deze keer in een oogwenk gebeurd te zijn: hij greep simpelweg eerst de ene, daarna de andere bij de staart en droeg ze onverstoobar weg.

they were put on the floor, they impendently turned to the zookeeper, who sat crouched before them, while constantly moving one knee to hold their attention. This way he turned slowly around the animals, that turned around with him and thus the audience showed the back of their hood. A beautiful image of spectacles was there to see. I wondered how the zookeeper would get the cobras again. Also this was proved again to be done in an instant: he simply grabbed the first one, then the other by the tail and carried them imperturbable away.

The final part was for those who wanted to hold a Burmese Python. It was a beautiful, few meters long animal that was willingly to be placed on necks of tourists. There were very few who had an eye for the beautiful animal. Anyway, after a while even the python was allowed to go back to her enclosure.

Ruud de Lang had not said a word too much. The Snake Farm of the Thai Red Cross Society is more than worth visiting. There is a big variety of snakes to admire, from the highly venomous King Cobra to harmless rat snakes and a lot of other interesting snakes in between. After the show, I only had time for a short visit to the 'medical' exhibition on the first floor. What I saw in a haste, seemed more than worth it to spend more time on a next visit than what was now possible.

Special thanks

I Thank Panithi Laoungbua for the conversation we had after the show and for the detailed mail correspondence that we had as a sequel. And without the tip of Ruud de Lang, my visit to Bangkok would have bothersome remained incomplete.

Als laatste onderdeel mochten degenen die dat wilden een Birmese python (*Python molurus*) vasthouden. Het was een prachtig, meterslang dier dat zich gewillig om nekken van toeristen liet leggen. Er waren er maar weinig die oog voor het prachtige dier zelf hadden. Enfin, na verloop van tijd mocht ook de python terug naar haar behuizing (Foto's 19 t/m 21).

Ruud de Lang had geen woord teveel gezegd. De Snake Farm van de Thai Red Cross Society is een bezoek meer dan waard. Er is een grote veelsoortigheid aan slangen te bewonderen, van de uiterst giftige Koningscobra tot onschuldige rattenslangen en een heel scala van andere interessante slangen daartussen. Ik had na de show nog maar even tijd voor een kort bezoek aan de 'medische' expositie op de eerste etage. Wat ik inderhaast zag, leek me meer dan de moeite waard om er bij een volgend bezoek meer tijd aan te besteden dan nu mogelijk was.

Dank

Ik dank Panithi Laoungbua voor het gesprek dat we na de show hadden en voor de uitvoerige mailcorrespondentie die we als vervolg daarop hebben gevoerd. En zonder de tip van Ruud de Lang was mijn bezoek aan Bangkok natuurlijk hinderlijk onvolledig gebleven.

Literatuur

Geeraerts, J., *De Cu Chi Case*. Antwerpen/Amsterdam, 1993.

Grzimek, B., *Het leven der dieren*. Deel VI: *Reptielen*. Utrecht, 1973.

Voort, M. van der Voort, 'Doping voor een krait'. In: *Litteratura Serpentina* 16 (1996), 113-115.

Website

http://www.saovabha.com/en/snakefarm_service.asp

Literature

Geeraerts, J., *De Cu Chi Case*. Antwerpen/Amsterdam, 1993.

Grzimek, B., *Het leven der dieren*. Deel VI: *Reptielen*. Utrecht, 1973.

Voort, M. van der Voort, 'Doping voor een krait'. In: *Litteratura Serpentina* 16 (1996), 113-115.

Website

http://www.saovabha.com/en/snakefarm_service.asp

Translated into English by Sander van Tongeren.

Foto 21: De Birmese python heeft zich weer van zijn taak gekweten/The Burmese python has done its job.
Foto/Photo: Greet Mulder